

„EURO – NAŠE PŘÍŠTÍ MĚNA“
Praha, 4. října 2007

Silné a slabé stránky Národního programu zavedení eura

Doc. Ing. Eva Klvačová, CSc.

**(vedoucí Institutu integrace ČR do evropské a
světové ekonomiky, FMV, VŠE v Praze)**

Silné a slabé stránky Národního programu zavedení eura

- Technický, detailní, rozsáhlý plán (více než 80 stran)
- Neobsahuje hodnocení přínosů ani nákladů zavedení eura v ČR
- Je podobný národním plánům zavedení eura ostatních členských zemí
- Je obdobně strukturován, obsahuje stejné nebo velmi podobné úkoly
- Neobsahuje plánovaný termín zavedení eura v ČR (ten bude stanoven vládou)
- Je poznamenán rozhodnutím vlády ze dne 25. října 2006 nevstoupit v roce 2007 do systému směnných kurzů ERM II
- Je výsledkem práce Národní koordinační skupiny pro zavedení eura
- Rámcový dokument určený všem subjektům české ekonomiky a společnosti

Závazek, který ČR nemůže nesplnit!

- ČR se před vstupem do EU **zavázala** přijmout společnou měnu euro (viz článek 4 Aktu o přistoupení ČR k EU).
- ČR se automaticky účastní třetí fáze Hospodářské a měnové unie
- ČR je země, na kterou se vztahuje **přechodná** výjimka ze zavedení eura (trvalou výjimku mají pouze Velká Británie a Dánsko)
- přechodná výjimka **nezbavuje ČR povinnosti** přijmout euro
- ČR nezavedla euro, protože dosud nesplnila nezbytné podmínky
- ČR je povinna usilovat o přijetí eura **v nejbližším možném termínu**

Jak se rozšiřuje eurozóna

- Evropská měnová unie spadá do výlučné pravomoci Evropského společenství
- Kritéria pro vstup do eurozóny jsou pevně dána Smlouvou o založení ES
- Plnění kritérií je každé dva roky nebo na žádost členské země s výjimkou přezkoumáváno Radou ECOFIN
- Pokud jsou kritéria splněna, Rada ECOFIN (po konzultaci s EP) rozhodne o zrušení výjimky
- Rada EU ve složení hlav států a vlád rozhodne o zrušení výjimky pro zavedení eura
- Rada EU stanoví závazný přepočítací koeficient mezi národní měnou a eurem (nevratný a neměnný kurz, kterým se přepočítávají částky v národní měně na částky v eurech)

Kritéria pro vstup do eurozóny

- **vysoký stupeň udržitelné hospodářské konvergence = plnění maastrichtských kritérií (viz čl. 121 Smlouvy o založení Evropských společenství)**
- 1. Dosažení vysokého stupně cenové stability**
    - (dlouhodobě udržitelná cenová stabilita, průměrná míra inflace max. o 1,5 % vyšší než u tří nejlepších členských států EU)
  - 2. Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí**
    - na členský stát se nevztahuje rozhodnutí Rady o existenci nadměrného schodku podle článku 104 Smlouvy o založení ES
    - skutečný nebo plánovaný deficit veřejných financí činí v poměru k HDP max. 3 %
    - veřejný dluh činí v poměru k HDP max. 60 %
    - Rada bere v úvahu i dosavadní postup snižování rozpočtové nerovnováhy a existenci výjimečných faktorů, které k nerovnováze přispívají.
  - 3. Kurzová stabilita** (dodržování normálního fluktuačního rozpětí při účasti v mechanismu směnných kurzů ERM II po dobu alespoň dvou let aniž by došlo k devalvaci vůči měně jiného státu – směnný kurz vůči euru by se měl blížit centrální paritě).
  - 4. Konvergence úrokových sazeb** (průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba by neměla překračovat o více než 2 procentní body průměr úrokové sazby, tří členských států, které dosáhly nejlepších výsledků, údaje se zjišťují u dlouhodobých státních dluhopisů).

- další kritéria udržitelné konvergence:
- integrace trhů
- stav a vývoj běžného účtu platební bilance
- vývoj nákladů na jednotku pracovní síly
- míra nezávislosti centrální banky

**ČR neplní kritérium udržitelnosti
veřejných financí**

Devět zásad zavedení eura v ČR

1. **Jednorázové zavedení eura** (scénář velkého třesku)
2. **Duální cirkulace** (2 týdny, pouze pro hotovostní styk, české bankovky a mince se stahují z oběhu).
3. **Zajištění kontinuity právních nástrojů** (zavedení eura v ČR neovlivní platnost smluv a jiných právních nástrojů)
4. **Použití přepočítacího koeficientu:** Všechny korunové hodnoty se budou přepočítávat na eura pouze na základě přepočítacího koeficientu stanoveného Radou EU ve zvláštním nařízení.
5. **Zaokrouhlování:** Peněžní částky, které byly stanoveny v korunách, ale mají být zaplacený v eurech, se zaokrouhlí na dvě desetinná místa, tj. nejbližší eurocent.
6. **Princip nepoškození občana:** Zavedení eura nesmí poškodit občany a spotřebitele. Poplatky občanů a daně se zaokrouhlí směrem dolů, vratky daní a platby státu občanům se zaokrouhlí směrem nahoru.
7. **Předcházení zvýšení cen a subjektivně vnímané inflaci**
8. **Minimalizace nákladů:** Náklady, které při přípravě na zavedení eura vzniknou jednotlivým subjektům, si každý subjekt – veřejný i soukromý – pokryje sám. Stát poskytne jasné a včasné informace a doporučení s cílem minimalizace těchto nákladů.
9. **Věcná a finanční odpovědnost:** Každý subjekt bude odpovědný za svou organizační přípravu přechodu na euro a to včetně přizpůsobení informačních a jiných systémů, za které je odpovědný nebo které spravuje. Vzniklé náklady nebudou kompenzovány z veřejných zdrojů.

Úkoly vyplývající ze zavedení eura:

1. Finanční sektor:

- zavedení bankovek a mincí denominovaných v euru a stažení národní měny z oběhu
- účast na adaptaci platebních a účetních systémů
- ochrana spotřebitele (duální označování cen produktů finančního trhu, duální výpisy)
- konverze klientských účtů, úvěrových produktů, akreditivů, směnek a šeků podle přepočítacího koeficientu ke dni zavedení eura, resp. ke dnu splatnosti
- dodržení kontinuity smluv (např. v oblasti úrokových sazeb)
- příprava ČNB na zabezpečení jejích funkcí v Eurosystemu

Úkoly vyplývající ze zavedení eura:

2. Veřejné finance, veřejná správa, veřejná samospráva

- tvorba postupů pro přípravu státního rozpočtu, rozpočtů územních samospráv a státní fondy v eurech (bude předmětem některé z aktualizací národního plánu)
- přepočty všech veličin, parametrů a ukazatelů v oblasti sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění na eura (životní minimum, existenční minimum, vyměřovací základy rozhodné pro výpočet dávek, cena bodu stanoveného pro úhrady za poskytnutou zdravotní péči...)
- převedení hodnoty státních dluhopisů i všech dalších nesplacených dluhopisů na euro
- přepočet cel, soudních a správních poplatků, místních poplatků na euro
- přepočet platů na euro
- přepočty na euro v oblasti důchodového a nemocenského pojištění

Úkoly vyplývající ze zavedení eura:

3. Ochrana spotřebitele

- Duální označování cen
Zavedení nejpozději 1 měsíc po stanovení přepočítacího koeficient
Povinné označování 12 měsíců po zavedení eura
Dobrovolné označování dalších 6 měsíců
Povinnost budou mít právnické i fyzické osoby
- Etický rozměr přechodu na euro
- Osvědčilo se přijetí dohody mezi organizacemi spotřebitelů a profesními sdruženími
- Monitorování vývoje cen, dohled nad dodržováním pravidel konverze cen
- Osvětové kampaně

Úkoly vyplývající ze zavedení eura:

4. Podniková sféra

„Je na místě zmínit přínosy z přechodu na euro, plynoucí z rozšíření stabilního jednotného mezinárodního měnového prostoru, v němž menší a střední podniky čelí menším výkyvům kurzu a rizikům z mezinárodních operací. Odpadá tím řada poplatků a dalších nákladů z existence a převádění cizí měny, což snižuje náklady a vede k možnosti zeštíhlení administrativy podniku. Menší a střední podniky dále získají šanci k novým exportním aktivitám, možnostem zahraničních investic a hledání nových dodavatelů, neboť odpadají nejrůznější devizová opatření a nutnost záruk proti výkyvům kurzu či zahraničně obchodním rizikům.“

Úkoly vyplývající ze zavedení eura:

"Především menší podniky, které plánují spíše v krátkodobější než dlouhodobější perspektivě, mohou mít s přechodem na euro menší finanční a organizační problémy, a to zvláště v případě, že jejich aktivity nespočívají prvotně v mezinárodním obchodě. Svou obchodní strategii plánují s ohledem na momentální či krátkodobou výhodnost či nevýhodnost kurzu, což jim dává do jisté míry možnost "spekulativního" ekonomického chování. S příchodem společné měny ovšem budou nuceny orientovat se minimálně ve střednědobém horizontu, a to v zájmu udržení své konkurenceschopnosti... Aspekt střednědobého a dlouhodobějšího vnímání je efektivní uplatnit také pro ohodnocení pozic svých obchodních partnerů a nejbližšího externě spolupracujícího prostředí s cílem vyvarovat se toho, aby kolize vnějšího subjektu přivedla kolizi vlastní firmy. Tato hodnocení je účelné provést s dostatečným předstihem tak, aby šlo také v předstihu volit spolehlivé a konkurenceschopné obchodní partnery a případně nový hlavní cíl podnikání v podmínkách eurozóny."

Nové zákony pro euro

- **Obecný zákon o zavedení eura**

(odkaz na přepočítací koeficient, způsob přepočtu z koruny na euro, hlavní principy zaokrouhlování, konverze cen a duálního označování cen, způsob konverze peněžních prostředků na bankovních účtech, způsob konverze cenných papírů a ostatních investičních nástrojů, záruku neměnnosti dříve uzavřených právních závazků, správních a soudních rozhodnutí v souladu s principem kontinuity právních nástrojů, pravidla pro výměnu oběživa, kontrolu a dohled nad dodržováním zákona a sankce za jeho porušení)

Nové zákony pro euro

- Zákon o České národní bance, který nahradí současný zákon a který zohlední přenesení některých rozhodovacích pravomocí, zejména z oblasti měnové politiky, na Radu guvernérů Evropské centrální banky.
- V návaznosti na oba zákony budou novelizovány právní předpisy, které je nutno změnit s účinností ke dni zavedení eura (např. daňové zákony, právní předpisy v oblasti účetnictví, sociálního zabezpečení, veřejného zdravotního pojištění atd.).

Cíle, adresáti a obsah informační kampaně

Poslední dvě části Národního plánu zavedení eura jsou věnovány informační kampani a informačním a statistickým systémům. Obě dvě části patří k nejméně propracovaným, což souvisí především s tím, že se jedná o první verzi Národního plánu zavedení eura, který bude několikrát aktualizován. V části věnované informační kampani se dozvíme, že každý občan, soukromá i veřejná sféra budou mít k dispozici dostatek informací, včas a vhodným způsobem a že znevýhodněným občanům a menšinám bude věnována zvláštní pozornost. Že komunikace bude založená na definování informačních potřeb jednotlivých cílových skupin a to se zvláštním zřetelem k jejich potenciálu získané informace dále zpracovávat. Že informační kampaň bude vedena tak, aby si adresáti nemuseli informace sami vyhledávat, ale aby se k nim dostávaly přímo. Že hlavním poselstvím informační kampaně bude zpráva, že euro bude v České republice zavedeno ke dni e a všichni musí být na používání eura v hotovostním i bezhotovostním styku připraveni. Vlastní obsah informací pro občany, soukromou i veřejnou sféru je vymezen jen velmi rámcově.

Závěr

- Národní plán zavedení eura v ČR z r. 2007 je první verzí plánu, který bude opětovně aktualizován.
- Má nespornou informační hodnotu a je důležité, že vznikl.
- Byl zpracován v intencích zadání.
- Obsahuje důkladnou inventuru úkolů, které je třeba provést.
- Je zpracován adresně.
- Lze očekávat, že bude již svou existencí působit ve směru přijetí eura.
- Jeho základní vadou krásy je, že nemá stanoven termín splnění.
- Základní otázka zní: Jak napravit stav veřejných financí?